

**Visuomenės informavimo etikos komisijos 2025 metų
veiklos ataskaita**

TURINYS

Komisijos sudėtis	3
Komisijos veikla	4
Gauti skundai bei svarstomų publikacijų atitiktis Kodekso nuostatomis	5
Teisminiai procesai	6
Bendradarbiavimas su institucijomis ir šviečiamoji veikla	7
Pažeidimų prevencija (Individualūs kreipimaisi)	10
Vieši kreipimaisi	11
Priedai	
Viešas kreipimasis į portalo Budas.lt redaktorę	13
Viešas laiškas Facebook puslapio „Sėlių aikštė“ administratoriui Petruui Ivanovui	14
Viešas laiškas „Lietuvos ryto“ žurnalistei Rasai Karmazaitei	16
Viešas kreipimasis į dienraščio „Lietuvos rytas“ ir portalo lrytas.lt redakcijas	17
Viešas laiškas laikraščio „Švyturys“ redakcijai ir Kretingos rajono savivaldybės merui	18

Visuomenės informavimo etikos komisija - kolegialus Visuomenės informavimo etikos asociacijos sprendimus pagal Visuomenės informavimo įstatymo numatytą kompetenciją priimančias organas.

Komisijos funkcijos apibrėžtos Visuomenės informavimo įstatymo 46¹ str. 3 d. Į Komisijos funkcijas įeina: rūpintis viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų profesinės etikos ugdymu; nagrinėti profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę; nagrinėti asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatas; nagrinėti viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų tarpusavio ginčus dėl Kodekso pažeidimų; bendradarbiauti su valstybės įstaigomis ir institucijomis užtikrinant visuomenės raštingumo naudojantis visuomenės informavimo priemonėmis plėtrą, informacijos kritinio vertinimo ir analizės principų sklaidą; organizuoti renginius visuomenės informavimo srities profesinės etikos klausimais, dalyvauti įgyvendinant valstybės institucijų strateginio planavimo programas, veiklos planus.

Komisija savo veikloje vadovaujasi Konstitucija, Visuomenės informavimo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais, taip pat Visuomenės informavimo etikos kodeksu, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija „Dėl žurnalistinės etikos“.

Komisiją sudaro 14 narių, kuriuos deleguoja: a) Asociacijos nariai; b) Medijų taryba ir c) visuomeninis transliuotojas.

Asociacijos nariai į Komisiją delegavo:

Lietuvos žiniasklaidos tautinių bendrijų kalbomis asociacija - Ernestą ALESINĄ,
Regioninių televizijų asociacija - Vladimirą LAUČIŲ,

Lietuvos radijo ir televizijos asociacija - Astą CIBIENĘ,
Asociacija „Nacionalinė spauda“ - Ivoną JAROSLAVCEVIENĘ,
Regioninių radijo stočių asociacija - Valdą LATOŽĄ,
Lietuvos žurnalistų sąjunga - Jūratę SOBUTIENĘ,
Lietuvos žurnalistų draugija - Gražiną Viktoriją PETROŠIENĘ,
Interneto žiniasklaidos asociacija - Gintarą SERAFINĄ,
Nacionalinę rajono ir miesto laikraščių asociacija - Ramutę ŠIMUKAUSKAITĘ,
Lietuvos kabelinės TV asociacija - Vaivą ŽUKIENĘ.
Visuomeninis transliuotojas į Komisiją skyrė Jurgą TVASKIENĘ.

Medijų Tarybos deleguoti akademinės bendruomenės atstovai – Klaipėdos universiteto dėstytoja Gabrielė BURBULYTĖ - TSISKARISHVILI, Vytauto Didžiojo universiteto dėstytoja Ina ŽURKUVIENĖ ir Vilniaus universiteto profesorius dr. Andrius ŠUMINAS.

Komisijos pirmininkė – Vaiva Žukienė (Radikaitė), pirmininkės pavaduotoja – Ramutė Šimukauskaitė.

Medijų Taryboje Komisijai atstovauja Asociacijos direktorius Viktoras Popandopula.

KOMISIJOS VEIKLA

2025 m. įvyko 16 Komisijos posėdžių. Per ataskaitinius metus Komisija gavo 35 skundus dėl 43 publikacijų, 1 kartą skųstasi žurnalistų elgesiu bei 10 kartų – dėl netinkamų, pareiškėjų nuomone, įrašų socialiniuose tinkluose. Jau kelinti metai labiausiai skundžiamasi dėl internete skelbiamų publikacijų. Daugelis redakcijų sėkmingai naudojami socialinių medijų galimybėmis skleisti informaciją, tad nieko stebėtino, kad išaugo skundų dėl įrašų socialiniame tinkle „Facebook“.

Kaip įprasta, nemažą dalį skundų Komisijai persiuntė Žurnalistų etikos inspektoriatas. Komisija taip pat persiuntė šiai Tarnybai 5 skundus dėl duomenų, privataus gyvenimo apsaugos, garbės ir orumo bei dalykinės reputacijos galimų pažeidimų. Komisija taip persiuntė pagal kompetenciją nagrinėti skundus LRTK, LRT Etikos inspektorei. Komisija atsisakė nagrinėti 11 skundų dėl įvairių priežasčių: dalis iš jų nepriskirtini Komisijos kompetencijai, pasibaigęs apskundimo terminas, skundą pateikė anonimai.

Siekdama kuo objektyviau ir nešališkai išnagrinėti gautus skundus, Komisija dažnai prašo pareiškėjų tikslinti skundus, ypač, kai skundai būna labai apibendrinti, nenurodyti galimai pažeisti Kodekso straipsniai, publikacijų teiginiai, su kuriais nesutinka arba kurie žeidžia pareiškėją. Praėjusiais metais Komisija prašė patikslinti net 17 skundų.

Keletą pretenzijų Komisija persiuntė tiesiai redakcijoms, kadangi tai buvo daugiau visuomenės informavimo priemonės veiklos vertinimas, o ne skundas dėl konkrečios publikacijos. Komisijos nuomone, redakcijoms neprošal susipažinti su skaitytojų priekaištais, jeigu jos siekia gerinti žurnalistų darbo kokybę bei domisi vartotojų nuomone.

2025 m. Komisija priėmė 7 sprendimus, kuriais pripažino 7 įvairių profesinės etikos reikalavimų pažeidimus, parašė 5 individualius ir 5 viešus kreipimusis į viešosios informacijos rengėjus.

Buvo pažeisti **3, 20,21 ir 59** Visuomenės informavimo etikos kodekso straipsniai.

Komisija svarstė ir už sistemingus visuomenės informavimo etikos pažeidimus pripažino VšĮ „Radviliškio rajono paramos centras“ (juridinio asmens kodas 303338152), leidžiančio laikraštį „Radviliškio kraštas“, profesinės etikos nesilaikančiu viešosios informacijos rengėju ir skleidėju.

Komisija 2025 m. taip pat vieną kartą tikslino Darbo reglamentą – buvo detalizuota Komisijos posėdžių organizavimo ir sprendimų priėmimo tvarka.

Teisminiai procesai

Visuomenės informavimo 46¹ str. 7d. numato, kad viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai, nesutinkantys su Komisijos sprendimais, gali dėl jų kreiptis į pirmosios instancijos administracinę teisumą.

Regionų administraciniam teismui buvo apskūsti 2 Komisijos 2025 m. priimti sprendimai:

- Komisijos sprendimas atsisakyti nagrinėti Palangos m. savivaldybės administracijos skundą dėl portalo musupalanga.lt veiklos ir persiųsti jį nagrinėti pagal kompetenciją Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą patenkino ir priėmė sprendimą „Panaikinti Visuomenės informavimo etikos asociacijos 2025 m. gegužės 6 d. raštą Nr. 10 „Dėl skundo persiuntimo“. Asociacija šio teismo sprendimo apeliacinės instancijos teismui neskundė.

- 2025 m. kovo 25 d. sprendimas Nr. EKS-02/25, kuriuo Komisija už sistemingus visuomenės informavimo etikos pažeidimus pripažino VšĮ „Radviliškio rajono paramos centras“ profesinės etikos nesilaikančiu viešosios informacijos rengėju ir skleidėju. Pirmosios instancijos teismas skundą atmetė, teismo sprendimas įsiteisėjo.

Aptariant 2025 m. pasibaigusius teisminius procesus dėl Komisijos anksčiau priimtų sprendimų, atskirai pažymėtina Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2025 m. spalio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-430-662/2025, kuria teismas panaikino Komisijos 2022 m. lapkričio 22 d. sprendimą Nr. EKS-17/22 dėl publikacijos „Siūlomos kandidatės į administracijos

direktoriai istoriją gaubia kriminaliniai debesys“ („Šilokarčema“; 2022-05-20, 2022-05-24) ir, be kita ko, pasisakė dėl Kodekso 20 straipsnio taikymo. LVAT konstatavo: „... teisėjų kolegija sprendžia, kad nėra pagrindo sutikti ir su Komisijos bei pirmosios instancijos teismo padarytomis išvadomis dėl Kodekso 20 straipsnio, kuris numato, kad neigiamai kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta galimybė paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti šia galimybe, būtina apie tai pranešti tame pačiame kūrinėje. Kaip jau minėta, Europos Žmogaus Teisių Teismas šiuo aspektu yra pasisakęs, kad Konvencijos 8 straipsnis nenustato tokio privalomo išankstinio pranešimo reikalavimo ir šiuo atžvilgiu yra neatitiktis tarp Lietuvos teisės ir Europos Tarybos Rekomendacijos (2004) 16, ir ši neatitiktis, Europos Žmogaus Teisių Teismo vertinimu, sunkiai suderinama su Konvencijos 10 straipsnio reikalavimais (žr., pvz., 2023 m. rugsėjo 12 d. sprendimą byloje Eigirdas ir VĮ „Demokratijos plėtros fondas“ prieš Lietuvą (pareiškimų Nr. 84048/17 ir Nr. 84051/17)). Taigi tai, kad Publikacijoje nėra pateikta kritikuojamo asmens nuomonė nesuderinama su Konvencijos 10 straipsnio reikalavimais, todėl Sprendime padaryta išvada dėl Kodekso 20 straipsnio pažeidimo laikytina nepagrįsta ir neteisėta.“. Šia neskundžiama nutartimi LVAT iš esmės uždraudė Lietuvoje taikyti Kodekso 20 straipsnį, todėl Komisijai artimiausiu metu reikėtų apsispręsti, ką daryti su skundais dėl galimų Kodekso 20 straipsnio pažeidimų, o Kodekso rengėjams – spręsti dėl atitinkamų Kodekso pakeitimų ir (ar) patikslinimų.

Bendradarbiavimas su institucijomis ir šviečiamoji veikla

Komisijos funkcijos neapsiriboja vien skundų nagrinėjimu. Visuomenės informavimo įstatymas numato, kad Komisija bendradarbiaudama su valstybės

įstaigomis ir institucijomis užtikrina visuomenės raštingumo naudojantis visuomenės informavimo priemonėmis plėtrą, informacijos kritinio vertinimo ir analizės principų sklaidą, organizuoja renginius visuomenės informavimo srities profesinės etikos klausimais, dalyvauja įgyvendinant valstybės institucijų strateginio planavimo programas, veiklos planus (Visuomenės informavimo įst.46¹ str.3 d.).

2025 m. sausio 28 d. Komisijos pirmininkė V.Žukienė(Radikaitė) ir Asociacijos direktorius V.Popandopula dalyvavo Rygoje vykusioje Latvijos Medijų etikos tarybos (Latvijas Mediju etikas padome) organizuotoje viešojoje diskusijoje apie medijų etiką ir savireguliaciją. Šioje diskusijoje savo patirtimi taip pat dalinosi Latvijos medijų etikos tarybos nariai, aukštųjų mokyklų dėstytojai, Latvijos žurnalistai, Estijos žiniasklaidos tarybos (Eesti Meediaettevotete Liit) pirmininkė Merili Nikkolo bei jos kolegos.

Vasario 20 d. M.Mažvydo bibliotekoje Asociacija surengė viešą diskusiją „Dirbtinis intelektas žiniasklaidoje ir žurnalistikoje“. Renginį stebėti bei dalyvauti diskusijose taip pat buvo galima ir nuotoliu ir šia galimybe pasinaudojo nemažai regioninės žiniasklaidos, akademinės bendruomenės žmonių. Skirmantas Malinauskas, Regina Statkuvienė, Komisijos nariai Jurga Tvaskienė ir dr. Andrius Šuminas diskutavo apie nepriklausomų kūrėjų veiklą ir santykį su žiniasklaidos bei žurnalistų savireguliacija. Apie DI privalumus ir trūkumus redakcijų darbe, Kodekso keitimo klausimus nuomonėmis dalijosi redaktoriai Rasa Lukaitytė-Vnarauskienė, Rolandas Barysas, Juozas Ruzgys, Vaidotas Beniušis ir Komisijos narė Ina Žurkuvienė. Suomijos žurnalistų sąjungos tarptautinių reikalų koordinatorė dr. Salla Nazarenko perskaitė pranešimą apie žiniasklaidos reglamentavimą, požiūrį bei susitarimus dėl dirbtinio intelekto (DI) (ne)naudojimo Suomijos žiniasklaidoje, o ilgametis Tarptautinės žurnalistų federacijos vadovas ir

etiškos žurnalistikos tinklo įkūrėjas Aidanas White'as kalbėjo apie iššūkius žurnalistams ir žurnalistikai, savireguliacijos svarbą šiuolaikinėje žiniasklaidoje.

2025 m. rugpjūčio 29 - 30 dienomis Asociacija kartu Lietuvos žurnalistų sąjunga dalyvavo Vilniaus Bernardinų sode vykusiame diskusijų festivalis „Būtent“. Diskusijose Komisijos nariai kartu su kolegomis ir akademinės bendruomenės atstovais iš Klaipėdos universiteto ir VDU ieškojo atsakymų - kas yra žurnalistai, ar vlogeriai/blogeriai galima laikyti žurnalistais, kokią vietą Lietuvos žiniasklaidos lauke užima dirbtinis intelektas, ar DI yra grėsmė ar pagalbininkas? Diskusijose dalyvavo Komisijos nariai: G.Burbulytė-Tsiskarishvili, I.Žurkuvienė, R.Šimukauskaitė, G.Serafinas, E.Alesinas.

Rugsėjo 26 d.Vilniuje vyko tarptautinis R.Sakadolskio forumas, kurį kartu rengia VDU ir Vilniaus universitetas. Diskusijose apie etiškos žurnalistikos svarbą dalyvavo Komisijos pirmininkė V.Žukienė.

Lapkričio 20 d. Kaune, Pasaulinės filosofijos dienos minėjime tema "Praktinės filosofijos pjūviai: filosofijos pamokos ir žmogaus orumas šiuolaikinėje visuomenėje" Komisijos narė G.V.Petrošienė skaitė pranešimą apie žurnalistinę etiką.

Metų pabaigoje, gruodžio 10 d. Komisijos nariai ir Asociacijos direktorius dalyvavo Lietuvos žurnalistų sąjungos surengtoje konferencijoje „Žurnalistai krizės valandą: kaip veikia žiniasklaida, kai sutrinka tinklai?“. Šiame renginyje kartu su Ministre pirmininke, Seimo nariais, kariuomenės bei Šaulių sąjungos atstovais buvo diskutuojama apie tai, kaip krizės atvejui pasiruošusi Lietuvos žiniasklaida, ką žurnalistai darytų, jei dingtų internetas ir elektra, kaip pasiektume visuomenę per pirmąsias 72 valandas, ar egzistuoja koks nors planas Lietuvos žiniasklaidai, ar Lietuvos žurnalistai žino, ką turėtų pirmiausiai daryti krizės atveju.

Komisija planuoja dar daugiau dėmesio skirti šviečiamajai veiklai, aktyviai dalyvauti diskusijose apie žiniasklaidą, prisidėti prie iniciatyvų atliepti profesinius

žurnalistų poreikius, skatinti sąžiningą konkurenciją, bendradarbiauti su įvairiomis institucijomis šalyje bei kolegomis užsienyje.

Pažeidimų prevencija (individualūs kreipimaisi)

2025 metais Komisija parengė 5 individualius kreipimusis įvairioms visuomenės informavimo priemonėms.

„Lietuvos sveikata“	Net ir keliant visuomenei opias problemas, visuomet reikėtų stengtis išlaikyti nešališkumą ir nesudaryti prielaidų priešpriešoms atsirasti.
„anyksta.lt“	Ginčo publikacijos antraštė galėjo būti neutralesnė, o siekiant užtikrinti didesnę nuomonių įvairovę ir skleidžiamos informacijos nešališkumą, publikacijoje galėjo būti pateiktas ir pačios pareiškėjos komentaras.
„Bičiulis“	Laikraščio redakcijai ir publikacijos autorei priminti Kodekso 20 str. reikalavimai bei taikymo aspektai.
Anykščių „Šilo klinika“	Norint, kad visuomenę pasiektų klinikos pozicija ir, esant reikalui, tinkamai apginti klinikos ir jos personalo reputaciją, būtina bendradarbiauti su žiniasklaida.
„Tv3.lt“	Skelbiant informaciją apie visuomenei potencialiai jautrius ir (ar) rezonansinius įvykius, tikslinga ir patiems domėtis tolimesne aprašomų įvykių eiga, tiek tam, kad būtų

	užtikrintas viešasis interesas ir visuomenės teisė žinoti, tiek ir tam, kad esant tokiam poreikiui, tinkamai ir laiku būtų apribotas galimas neigiamas viešosios informacijos poveikis jautriausioms visuomenės grupėms..
--	---

Individualūs kreipimaisi rašomi tais atvejais, kai Komisija išvelgia tam tikrų viešosios informacijos rengėjų darbo trūkumų, tačiau pažeidimo konstatavimas dar diskutuotinas.

Nors individualūs kreipimaisi paprastai būna skirti visuomenės informavimo priemonėms, išimtiniais atvejais Komisija kreipiasi taip pat į pareiškėjus. Taip atsitinka, kad konfliktinėse situacijose pritrūksta racionalaus bendradarbiavimo ir žurnalistams nepavyksta gauti išsamios informacijos iš kurios nors konflikto šalies (paprastai – pareiškėjo). Nenoras teikti informaciją kelia prieštaringų minčių, nepadedą spręsti konflikto ir gali pakenkti įmonės ar asmens reputacijai.

Vieši kreipimaisi

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija parengė ir paskelbė 5 viešus kreipimusis.

Viešas kreipimasis į portalo Budas.lt redaktorę

Komisijos nuomone, žurnalistai turėtų vengti aktyviai dalyvauti konfliktinėse situacijose siekdami paveikti įvykių eigą, spręsti problemas, užuot tiesiog informavus visuomenę apie esamą situaciją, nušviečiant ją nešališkai ir išklausius visas puses

Žurnalistas neturėtų peržengti savo profesijos ribų. Jo misija – išklaudyti visas puses, pateikti nešališką informaciją ir sprendimo teisę palikti skaitytojui.

Viešas laiškas Facebook puslapio „Sėlių aikštė“ administratoriui Petriui Ivanovui

Bandytas imituoti visuomenės informavimo priemonės veiklą sujaukia egzistuojančią visuomenės informavimo sistemą, teisių ir pareigų pusiausvyrą, menkina pasitikėjimą žiniasklaida bei klaidina informacijos vartotojus.

Komisija ragina atsakingai vertinti viešosios informacijos svarbą visuomenei ir aiškiai pasirinkti veiklos pobūdį, suvokiant atsakomybę už savo pasirinkimą.

Viešas laiškas „Lietuvos ryto“ žurnalistei Rasai Karmazaitei

Žurnalistų pareiga – pateikti visuomenei teisingą, nešališką informaciją, o pastebėjus ar sužinojus apie netikslumus – nedelsiant juos taisyti. Nevienareikšmės temos, kurios sulaukia itin didelio visuomenės susidomėjimo ir sukelia prieštarigus vertinimus, žurnalistų turėtų būti tiriamos itin kruopščiai, siekiant kuo didesnio tikslumo ir nešališkumo, vengiant emocingų teiginių, kurie gilintų prieštaras ar skatintų konfliktą, visuomenės susiskaidymą.

Viešas kreipimasis į dienraščio „Lietuvos rytas“ ir portalo lrytas.lt redakcijas

Neturint pagrįstų faktų kelti ir skleisti nepamatuotas abejones negali būti laikoma tinkama visuomenės teisės žinoti realizavimo išraiška.

Viešas laiškas laikraščio „Švyturys“ redakcijai ir Kretingos rajono savivaldybės merui

Komisija atkreipė dėmesį, kad trūksta racionalaus bendravimo tarp laikraščio redakcijos ir savivaldybės, kviesdama abi puses rasti būdų bendradarbiauti, o ne konfliktuoti.

PRIEDAI

Viešas kreipimasis į portalo Budas.lt redaktorę

Visuomenės informavimo etikos kodekso preambulėje pabrėžiama, kad svarbiausioji žurnalistų pareiga yra pagarba informacijai ir visuomenės teisei gauti informaciją.

Visuomenės informavimo etikos komisija gauna skundų, kuriuose atkreipiamas dėmesys į žurnalistų veiksmus. Pasitaiko atvejų, kai žurnalistai bando dalyvauti konfliktinėse situacijose siekdami paveikti įvykių eigą, spręsti problemas, užuot tiesiog informavus visuomenę apie esamą situaciją, nušviečiant ją nešališkai ir išklausius visas puses. Nors dažnu atveju toks žurnalistų aktyvus dalyvavimas ar bandymas paveikti konflikte dalyvaujančius asmenis nėra piktavališkas ir būna padiktuotas nuoširdaus noro padėti spręsti nemalonumus, tai gali sukelti abejonių dėl žurnalistų nešališkumo, galimo interesų konflikto ar net piktnaudžiavimo profesija. Komisijos nuomone, tokiais atvejais žurnalistas nutolsta nuo savo pagrindinės misijos ir iš esmės imasi ne savo darbo, tuo pačiu

sukeldamas konflikte dalyvaujančių šalių (arba vienos iš jų) nepasitenkinimą. Taisyti kažkieno klaidas ar spręsti konfliktus nėra žurnalisto funkcija.

Žurnalistas neturėtų peržengti savo profesijos ribų. Jo misija – išklausti visas puses, pateikti nešališką informaciją ir sprendimo teisę palikti skaitytojui.

Viešas laiškas Facebook puslapio „Sėlių aikštė“ administratoriui Petriui Ivanovui

Visuomenės informavimo etikos komisija (toliau - Komisija) nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę (Visuomenės informavimo įstatymo 461 str. 3 d. 2 p.). Viešosios informacijos rengėjas, kaip apibrėžia Įstatymo 2 str. 77 d., yra audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos teikėjas, radijo programų transliuotojas, leidykla, kino, garso ar vaizdo studija, informacijos, reklamos ar viešųjų ryšių agentūra, redakcija, informacinės visuomenės informavimo priemonės valdytojas, nepriklausomas kūrėjas, žurnalistas ar kitas asmuo, rengiantys ar pateikiantys skleisti viešąją informaciją.

Nagrinėdama skundus, Komisija susiduria su situacija, kai asmenys, atlieka žiniasklaidos funkcijas viešojoje erdvėje, naudodamiesi socialinių medijų platformomis, tačiau, sulaukę priekaištų ar apskųsti institucijoms, ima neigti esą viešosios informacijos rengėjai ar žurnalistai.

Komisija aiškinosi padėtį pagal Zarasų rajono savivaldybės merės gautą skundą dėl puslapio „Sėlių aikštė“, esančio socialiniame tinkle Facebook, skelbiamų publikacijų. Pareiškėjos nuomone, šis puslapis yra viešosios informacijos rengėjas, kuriam galioja Visuomenės informavimo etikos kodekso nuostatos. Puslapio administratorius Komisijos posėdyje neigė esą žiniasklaidos priemonė ir tvirtino, kad tai yra privataus asmens asmeninė nuomonė. „Mes

nepretendavome į žiniasklaidą, nes iki žiniasklaidos čia gana toli“, - sakė posėdyje puslapio savininkas.

Komisija atkreipė dėmesį, kad minėtame puslapyje skelbiama, jog tai - asmeninis tinklaraštis. VIRSIS informacinėje sistemoje šis Facebook puslapis taip pat nėra užregistruotas, todėl vargu ar laikytinas žiniasklaidos priemone, kuriai taikomos Kodekso nuostatos. Kita vertus, puslapio administratorius, praeityje žinomas žurnalistas, dalyvavęs savivaldos politikoje, turėtų atsakingai vertinti savo veiklą ir suprasti, kaip tokios publikacijos yra ir/ar galėtų vertinamos viešojoje erdvėje.

Komisija gerbia visus, norinčius užsiimti žurnalistika, steigti žiniasklaidos priemonę, skleisti regionui svarbią informaciją, atstovauti visuomenės nuomonei, asmenis. Tačiau norintys užsiimti šia veikla turėtų taip pat prisimti žiniasklaidos pareigas ir atsakomybę. Komisijos nuomone, tokia, neva asmeninės nuomonės, raiška socialinėse medijose, yra ne kas kita, kaip žiniasklaidos imitacija - paprastai asmeninė nuomonė reiškiamas asmens vardu, o ne žiniasklaidos priemonę imituojančiu pavadinimu. Puslapyje nebuvo nurodomas asmuo, kurio nuomonė reiškiamas puslapyje, jame naudojama iš įvairių šaltinių gauta informacija, o ne tik privačios vieno žmogaus mintys.

Bandyamas imituoti visuomenės informavimo priemonės veiklą sujaukia egzistuojančią visuomenės informavimo sistemą, teisių ir pareigų pusiausvyrą, menkina pasitikėjimą žiniasklaida bei klaidina informacijos vartotojus.

Komisija ragina atsakingai vertinti viešosios informacijos svarbą visuomenei ir aiškiai pasirinkti veiklos pobūdį, suvokiant atsakomybę už savo pasirinkimą.

Viešas laiškas „Lietuvos ryto“ žurnalistei Rasai Karmazaitei

Visuomenės informavimo etikos komisija, nagrinėdama skundus, ypač dėl visuomenėje didelį atgarsį turinčių temų, neretai susiduria su priekaištais, kad žurnalistai ne itin tiksliai pateikia faktus, publikacijose gausu emocingų vertinimų, todėl pareiškėjams kartais susidaro įspūdis, jog žurnalistinis kūrinys yra šališkas, jame jaučiami subjektyvūs įvykių ir asmenų vertinimai, išvelgiamos išankstinės nuostatos ir netgi sąskaitų suvedinėjimas.

Nuodugniai ištyrusi Vilniaus arkivyskupijos skundą dėl Rasos Karmazaitės publikacijos „Lietuvos lobį pasisavinusią Bažnyčią klampina įtarimai dėl karstų verslo“ bei šios žurnalistės įrašų jos paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ Komisija nenustatė Visuomenės informavimo etikos kodekso pažeidimų.

Publikacija, sukėlus Vilniaus arkivyskupijos nepasitenkinimą, nagrinėja Vilniaus katedros požemiuose rastų karališkųjų regalijų atidengimo temą. Komisija atkreipia dėmesį, jog ši tema turėjo platų atgarsį šalyje, būta daug įvairių oficialių asmenų ir institucijų komentarų bei visuomenės diskusijų, apie tai daug informavo Lietuvos žiniasklaida. Akivaizdu, kad ši tema sudomino didelę visuomenės dalį, tad žurnalistai, gerbdami visuomenės teisę žinoti, siekė aprašyti, iširti minimus įvykius. Komisijos nuomone, aiškinantis ganėtinai painią situaciją, pritrūko geranoriškumo, vietomis buvo manipuliuojama fakto ir nuomonės žanrais, nepasirinktas vienas aiškus publikacijos pobūdis (pvz. komentaras ar informacinis tekstas), nevengiama emocingų, neigiamą atspalvį turinčių posakių, negatyvių epitetų ir kategoriškų vertinimų, priplakama ir kita nemažiau skandalinga tema. Neigiamos emocijos itin atsispindi žurnalistės įrašė socialiniame tinkle Facebook.

Autorė nesulaukė ir nepasitikslino Kultūros paveldo departamento sprendimo; nors šis netikslumas publikacijos neiškreipia ir laikytinas neesminiu,

vis dėlto profesionaliam žurnalistui derėtų šį netikslumą ištaisyti, bent jau internetinėje versijoje publikaciją atnaujinti.

Žurnalisto pareiga – pateikti visuomenei teisingą, nešališką informaciją, o pastebėjus ar sužinojus apie netikslumus – nedelsiant juos taisyti. Nevienareikšmės temos, kurios sulaukia itin didelio visuomenės susidomėjimo ir sukelia prieštarigus vertinimus, žurnalistų turėtų būti tiriamos itin kruopščiai, siekiant kuo didesnio tikslumo ir nešališkumo, vengiant emocingų teiginių, kurie gilintų prieštaras ar skatintų konfliktą, visuomenės susiskaidymą.

Viešas kreipimasis į dienraščio „Lietuvos rytas“ ir portalo lrytas.lt redakcijas

Visuomenės informavimo etikos komisija išnagrinėjo Europos Parlamento nario D.Žalimo skundą dėl Arūno Dumalako publikacijų „Nauju asfaltu džiaugiasi ir garsus politikas“, paskelbtą laikraščio „Lietuvos rytas“ priede „Sostinė“, 2025-07-11 bei „Dar viena keliuko istorija? Naujas asfaltas paklotas garsaus politiko namų link“, paskelbtą portale lrytas.lt, 2025-07-15. Nors Komisija Visuomenės informavimo etikos kodekso pažeidimų nenustatė, Komisijos narių nuomone į kai kuriuos aspektus būtina atkreipti žurnalisto bei redakcijos dėmesį.

Publikacijoje keliamas klausimas, kad galbūt žinomo politiko gyvenamoji vieta buvo pretekstas naujai išasfaltuoti neseniai asfaltuotą gatvę, kai šalia esančios gatvės yra prastesnės būklės, tačiau jomis nesirūpinama. Autorius primena prieš keletą metų nuskambėjusią kito garsaus politiko keliuko į namus istoriją, kuri daug kam paliko kartoką įspūdį, nors VTEK ir pripažino, kad interesų sumaišyta nebuvo.

Bandyamas susieti su prieš keletą metų plačiai nuskambėjusia istorija apie įtakingo politiko keliuką, ypač iškeliant, tegu ir klausimo forma, šią abejonę į pavadinimą, atrodo nekorektiškai, juolab autorius straipsnyje pripažįsta, kad faktų,

pagrindžiančių šiuos įtarimus, jis neturi. Atkreiptinas dėmesys, kad, nors žurnalistas teigia žinąs, jog minėtoje gatvėje gyvena ir kitų politikų, jų „indėlis“ į gatvės tvarkymą nesvarstomas, neminimos pavardės, kas savaime gali sukelti minčių dėl šališkumo konkrečių politikų atžvilgiu.

Neturint pagrįstų faktų, kad minėtas asmuo, nors ir yra gerai žinomas politikas, darė kokią nors įtaką gyvenamos gatvės gerbūviui, kelti ir skleisti nepamatuotas abejones vargu ar gali būti laikoma tinkama visuomenės teisės žinoti realizavimo išraiška.

Viešas laiškas laikraščio „Švyturys“ redakcijai ir Kretingos rajono savivaldybės merui

Visuomenės informavimo etikos komisija (toliau – Komisija) išnagrinėjo Kretingos rajono savivaldybės mero Antano Kalniaus skundus dėl „Švyturio“ laikraštyje skelbtų Alvydo Ziabkaus „Praėjusių metų Kretingos pasiekimus sumenkino kaimynai“, „Apie melagienas, tiltus ir miltus“, „Darbėnai džiuginami dar neatsivesto briedžiuko dalybomis“, „Savo auditu besigiriantis A.Kalnius dar nesupranta apsijuokęs“, „Naujas motobolo klubas sveiko proto ieškos Taryboje“ bei Aisto Mendeikos publikacijos „Valdžia: „Nieko nematau, nieko negirdžiu“ ir nusprendė, kad Visuomenės informavimo etikos kodekso normos nebuvo pažeistos.

Vis dėlto Komisija, posėdžio metu pastebėjusi abipusį nenorą bendrauti, išklausti vieni kitų, turi pastabų ir rekomendacijų abiems pusėms.

Žurnalisto pagrindinė pareiga – objektyviai informuoti visuomenę. Kritikuoti valdžios institucijas ir politikus yra suprantama ir būtina žurnalisto darbo dalis, tačiau ši kritika neturėtų būti nekonstruktyvi ir/ar savitikslių. Ir

žiniasklaida, ir politikai turėtų suprasti, kad nuolatinis nesusikalbėjimas mažina pasitikėjimą šiomis institucijomis, o tuo pačiu – ir skleidžiama informacija.

Svarbu ir vertinga, kad laikraštyje, be informacinių pranešimų, skelbiami autoriniai žurnalistų komentarai. „Komentaruose aiškinami visuomeninio-politinio gyvenimo įvykiai, reiškiniai, aptariamos su jais susietos aplinkybės, nagrinėjamos problemos, analizuojami politinių veikėjų pasisakymai, partijų programos. Komentaruose pateikiami dažniausiai jau skelbtų faktų vertinimai, išdėstomas asmeninis komentatoriaus požiūris į juos.“[1] Tačiau įvertinant tai, kad tai yra asmeninė autoriaus pozicija, nereikalaujanti kitos nuomonės išklausymo ir pan., rubrika, kurioje skelbiami tokie kūriniai, turi būti aiškiai įvardinta (komentaras, nuomonė, požiūris ar pan).

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad profesionalus žurnalistas kritikos strėles turėtų kreipti netinkamam elgesiui ir veiksams kritikuoti, išvengdamas argumentų *ad hominem*. Žurnalistų klausimai turėtų būti tikslūs ir dalykiški, be išankstinių nuostatų.

Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad viešųjų asmenų (o tokie yra visų lygių politikai) kritikos ribos yra gerokai platesnės nei privačių asmenų. Nacionaliniai ir ES teismai savo sprendimuose pabrėžia, kad politikai turi susitaikyti netgi su erzinančia kritika bei aštresnių posakių jų atžvilgiu vartojimu. Tas pats pasakytina apie meninės išraiškos priemones, ypač autoriniuose tekstuose, kokie neabejotinai yra komentarai. Vaizdingų posakių, frazeologizmų vartojimas pagyvina kūrinį, daro jį menišką, priartina prie literatūrinių tekstų, todėl neturėtų būti kritikos objektu, nebent būtų akivaizdžiai užgaulūs ar vartojama necenzūrinė leksika.